

Motion till riksdagen 2011/12:So491

av **Marianne Berg m.fl. (V)**

Översyn av smittskyddslagen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen snarast måste göra en översyn av smittskyddslagen med särskilt fokus på informationsplikten för hivpositiva.

Bakgrund

Syftet med smittskyddslagen är att bidra till att reducera spridningen av allmänfarliga sjukdomar. Smittskyddslagen definierar olika förhållningsregler som den hivpositiva måste förhålla sig till, bl.a. en plikt att informera potentiella partner om sin hivpositiva status.

Det är inte bevisat att informationsplikten har en preventiv effekt, genom att den i praktiken bidrar till att reducera spridningen av hivviruset. Ett flertal svenska organisationer som arbetat länge med hivprevention, RFSL (Riksförbundet för sexuellt likaberättigande), RFSU (Riksförbundet för sexuell upplysning) och HIV-Sverige, har tvärtom påpekat risker med lagstiftningen. Bland annat finns exempel på att människor har undvikit att testa sig för hiv, i syfte att undvika att bli föremål för lagens restriktioner. En annan farhåga är att lagstiftningen riskerar att försätta människor i en falsk känsla av trygghet: ”Om ingen säger att den är hivpositiv, så är ingen det”.

Verkligheten är tyvärr att viruset ibland överförs från en person som själv inte känner till sin hivpositiva status. I ett sådant fall hade informationsplikten inte kunnat fylla någon funktion eftersom det inte fanns någon känd positiv status att informera om. Bland annat därför anser organisationerna att informationsplikten riskerar att splittra det hivpreventiva budskapet, genom att fokusera mer på vad som sägs än vad som görs i ett sexuellt möte. Det enda som hindrar spridningen av hiv-viruset är att människor tar ansvar för att praktisera säkrare sex genom att t.ex. använda kondom. Detta måste alla sexuellt

Fel! Okänt namn på

aktiva människor ta ansvar för. Sveriges ca 5 000 hivpositiva kan inte ta ansvar för samtligas hälsa.

FN:s organ för frågor som rör hiv och aids, Unaid, uppmanar stater att bara lagstifta kring uppsåtlig smittöverföring, där personen som vet sin hivpositiva status har handlat i syfte att överföra viruset och också lyckats med det. I Sverige döms hivpositiva till fängelse, även om sexet var frivilligt och ömsesidigt, även om hiv inte överförts, även om inget direkt uppsåt av att överföra hiv funnits, även om risken för överföring av hivviruset var minimal och även om säkrare sex praktiserats på så sätt att t.ex. kondom använts. I ett internationellt sammanhang ligger Sverige högt när det gäller antalet fällande domar mot hiv-positiva. Detta är möjligt genom att brott mot förhållningsreglerna i smittskyddslagen får straffrättsliga följder. Smittskyddslagens ansvarssyn präglar synen på ansvar och uppsåt och påföljd bestäms med hjälp av informationsplikten. Även om hiv-positiva får sitt straff med hänvisning till brottsbalken, inte smittskyddslagen, spelar det alltså en mycket stor roll i svenska domstolar att informationsplikten finns.

I Norge tillsattes 2010 en utredning med syfte att göra en översyn av den norska lagen som i hög grad liknar den svenska. Norges hälsominister tydliggjorde nyligen varför utredningen tillsatts: ”Syftet med smittskyddslagen är att skydda befolkningen mot smittsamma sjukdomar. Vi måste se närmare på om det fyller sitt syfte att använda brottsbalken för att straffa smittfarligt beteende rättsligt.” I Danmark har man valt att suspendera lagen som en konsekvens av att man ser att den inte har någon effekt.

Vänsterpartiet anser att Sverige snarast borde följa våra grannländers exempel och göra en översyn av smittskyddslagen i syfte att avskaffa informationsplikten. Därför bör regeringen snarast genomföra en översyn av smittskyddslagen med särskilt fokus på informationsplikten för hivpositiva. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 28 september 2011

Marianne Berg (V)

Bengt Berg (V)

Lena Olsson (V)

Eva Olofsson (V)

Mia Sydow Mölleby (V)